

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 2

9. jaanuaril 1937

IX aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja P. Kohava.

Ilmub koolitöö kuudel, neli korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pühavaimu 11, telefon 458-52.

Vastutav toimetaja A. Roos.

1937. 9. 7584

XI võistlusõpingust

Et üksikud koolid või ringide tööd ja võistlusõpinguid juhtivad õpetajad, kohadelt olenevaid põhjuseil, ei ole kätte saanud „L. Juhti“ nr. 1, mis saatsime kõigile eestikeelsetele alg- ja täiendus-koolidele ja milles oli avaldatud üleskutse XI võistlusõpinguks, siis teeme veel kord teatavaks, et võistlusõping ja sellele järgnev võistluskirjutus toimub üldjoontes endisel alusel. Koolid registreerivad osa võtta soovijad õpilased nimeliselt E. Õ. L. Karskuskasvatustoimkonnas (Tallinn, Pühavaimu 11) ja tellivad vastava arvu õpikuid „Terveks ja tubliks!“ (Hind 10 senti, mis võib saata tellimisel postmarkides, kui kõige odavam viis, saata rahakaardiga või tellida lunasaadetisena, mil arvatakse saatekulu 25 senti.)

Võistluskirjutus järgneb võistlusõpingule 13. või 14. märtsil, milleks saadetakse juhised.

Kooli poolt hinnatud tööd saadetakse kaaskirjaga toimkonnale hiljemalt 10. aprilliks 1937. a.

Kõigile osavõtjatele saadetakse makuu alul kunstiväärtuslikud värvilises

trükkis tunnistused, peale selle aga iga kooli mõnele edukamale õpilasele väärtuslikku kirjandust auhindadeks. Toimkond loodab ligikaudu kuni 25% osavõtjatele auhindu jagada.

Uudisena sel aastal on kavatsus auhindadeks peale kirjanduse anda veel kunstiväärtuslikke ja muid õpilasi huvitavaid esemeid, peale selle aga ka edukamalt esinenud koolidele auhindu anda, arvestades osavõtjate rohkust, õpilaste tööde korraldada täitmist ja üleskutse ning juhiste täitmise täpsust.

Koole, kes veel soovivad osa võtta võistlusõpingust, palutakse võimalikult kohe registreeruda ja õppimisujuhised ära tellida, et lähemal ajal selguks, kui palju veel lisatrukki valmistada tuleb, sest esimest trükki on veel vähe järele jäänud.

Õpilaste registreerimine osavõtuks jätkub, endiste aastate eeskujul, kuni võistluskirjutuseni. Kuid sarnane hilinenud osavõtt ei saa muidugi anda neid tulemusi, mis õigel ajal alatud võistlusõpingul on, seepärast soovitame veel kord osavõtuga rutata.

Kuidas juhtida võistlusõpingut

Üldiselt on võistlusõpinguks koostatud juhiste läbivõtmise raamatukeses leiduvate jaotuste järele teostatav kas ringide töökoosolekuil või vastavates koolitundides. Et aine otseses seoses õppekavaga on, siis ei ole ka viimaseks mooduks raskusi. On soovitatav õpilastele anda ettevalmistuseks jõukohaseid küsimusi, ühes täiendavate allikate kättenäitamisega; neilt õpilastelt oleks siis ettekanded aine üldisel arutamisel. Samuti peaks õpilastel olema võimalus antud kirjalikult või sõnaliselt esitada ettepanekuid, missuguste küsimuste kohta nad eriti selgitust vajavad.

Õpilaste ettekannetele lisaks oleks täiendavad ettekanded üksikutes küsimustes õpetajalt. Üldine mõttevahetus ja küsimustele antud vastused oleks ettekannete lõpus.

Kuid ainult teoreetilisest teadmisest, kuidas olla terve ja tubli, on vähe kasu, kui sellele ei järgne tegelik elu.

Õpiraamatu jaotuse lõpus olev „pean meeles“ peab saama igapäevases elus teostatud. Selleks tuleb tööd juhtival õpetajal kõigiti abiks olla. Osavõtjail tuleb isikliku eluga õpitavat teostada, nii palju kui vähegi võimaldavad olud, tuleb kõik vajalikud oskused omandada. Seda tuleb õpetajal kontrollida, selleks võib omakorda võistlusi korraldada, võib õpilaste omaabi kontrollimisel kasutada jne. Selle kohta tuleb talve jooksul iga osavõtja kohta märkusi teha, et kevadel töö hindamisel neid kasutada saaks.

Tuleb kõigiti abiks olla, et sõnad saaks teoks, et osavõtjad muutuks tegelikult terveks ja tubliks.

Õpilasringe, noorteringe ja karskuskasvatustööd juhtivate õpetajate päev

Möödunud aasta lõpul, 28. detsembril, toimus III õpilasringe ja karskuskasvatustööd juhtivate õpetajate päev. See-kord oli päev lühemaajaline ja kitsama-tes piirides mõeldud, päeva ülesandeks oli: anda ringe juhtivaile õpetajaile võimalus tutvuda kehtima pandud noorsoo organiseerimise seadusega ja selle elluviimiseks antavate määruste kavadega, kui ka omalt poolt avaldada kohtade soove ja arvamisi ringide organiseerimise töö kohta.

Selleks oli lahkelt nõustunud HM Noortejuhataja kol. J. Vellerind, kes esines põhjaliku selgitusega noorsoo organiseerimise seaduse kohta ning tutvustas ringide juhatajaid nende kavatustega, mis seaduse teostamise määrustest juba valmimisel on. Samuti vastas Noortejuhataja ettekannetele järgnenud elaval sõnavõtul neile rohkeile küsimustele, mis päevast osavõtjate poolt esitati.

Päeva kavas olid veel dir. A. R o o s i ja õp. P. K o h a v a ettekanded. Esimene oma elavasõnalisest ettekandest näitas, et kasvatustöö ilma karskuspõhimõteteta ei ole mõeldav, kuna teine peatus lühidalt üldkasvatustliku õpilasringi töövõtteil, rõhutades seniste töövõtete seas silmapaistvamaid (töökoosolekud, võistlusõping, seinalehed, ajakirjad, side koolide vahel j. m.) ning üldringi huvialaliste harrastuste põhjal toimuvat tööjaotust, mis vastab skautliste rühmituste salga töö mõistele.

Päeva lõpul võeti üksmeelselt vastu järgmised s e i s u k o h a d :

Õpilasringe, noorteringe ja karskuskasvatustööd juhtivate õpetajate päev

1) rõhutab noorte organiseerimise tähtsust meie riiklikus ülesehituse töös;

2) pooldab seisukohta, et algkooli lõpetanud noorte organiseerimise kontsentreerivaks põhivormiks kujuneksid noorteringid (noorteühingud) algkoolide juures;

3) loodab, et HM juhtiv osa õpilas- ja noorteringide organiseerimises toimub käsikäes kõikide loovate riiklikkude ja seltskondlikkude jõududega ja E. Õpetajate Liidu vastava toimkonnaga.

Päev toimus Tallinna 21. Linna Algkoolis, Raua 32. Osa võttis päevast ligi 200 ringe ja karskuskasvatustööd juhtivat tegelast, esitatud olid eranditult kõik maakonnad ja suuremad linnad.

Päeva juhatasid A. Roos ja J. Tork, protokollisid P. Kohava, F. Olup ja J. Tõlp.

Statistilisi andmeid ringidest.

Omas ettekandes õp. P. Kohava tõi mõningaid andmeid ringide elust möödunud õppeaastal.

Üldiselt on ringide arv tugevasti tõusnud, ligi 24%. On maakondi, kus üle 96% koolides ringid töötavad. Keskmiselt tuleb kooli kohta ringe 2,3, kui jagada ringide üldarv alg- ja täienduskoolides nende koolide arvuga, kus ringid töötavad (75,2% koolest). Liikmeid tuleb keskmiselt iga ringi kohta 22,8. Keskkoolides ja gümnaasiumides on need arvud veidi kõrgemad.

Suurem ringide arv ühe kooli juures on 11 algkoolis, 13 keskkoolides-gümnaasiumides, harilikult on aga alla 5 ringi ühes koolis.

Algkoolides töötavaist üldkasvatustelikest ringest on ligi pooled lootusringid, ühes E. N. P. R. ringidega moodustavad nad ümmarguselt 80% üldringide arvust. Skautlikke rühmitusi on arvuliselt üle kahe korra rohkem, kui muid üldringe kokku, kuid neis on poeg- ja tütarlaste ringid lahus arvestatud, mis nende arvu kahekordseks teeb. Liikmete arv on skautlike rühmitustes ainult vähe suurem, kui teistes üldringides kokku.

Peale üldringide ja skautliste rühmituste on veel mitmesuguseid erialalisi ja ühistegevuse alal teotsevad ringe mõni sada.

Noorsoo organiseerimise seadus

Riigivanema dekreedina 7. oktoobril 1936. a. antud Noorsoo organiseerimise seadus on avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 82 — 1936. ja „Haridusministeeriumi Teatajas“ 20. okt. 1936. a. nr. 14.

Noorsoo organiseerimise eesmärgiks on koondada noori organisatsioonidesse ning juhtida, edendada, ühtlustada ja süvendada kava-päraselt ja sihikindlalt olemasolevate ja selle

seaduse põhjal ellukutsutavate organisatsioonide tegevust riiklikkude sihtide ja kasvatustelike põhimõtete järgi eesti rahva elulistes huvides. (§ 1.)

Noorsoo-organisatsioonideks loetakse selle seaduse mõttes, peale koolide juures asuvate noorsoo-organisatsioonide, veel ühingud, seltsid ja nende liidud ning teised koondised, kes on seadnud endale eesmärgiks noorsoo organi-

seerimise või kelle liikmeiks võivad olla noored. Noorteks loetakse kõik õpilased ning muud kodanikud, kes on alla 20 a. vanad. (§ 2.)

Noorsoo organiseerimise juhtimine kuulub Haridusministrile, see teostatakse HM Noorsoo Osakonna noortejuhataja, noortenõunike ja noortesekretäri kaastegevusel. On ette nähtud veel kaastöölised, vajadusel komisjonid jne.

Noorsoo-organisatsioonide tegevus koolide juures loetakse koolide õppe- ja kasvatus töö osaks. (§ 13.)

Algkoolide juures asutatakse peale õpilasingide veel noorteühingud, kellede liikmeiks võivad olla koolikohustuse täitnud noored kuni 20-aastaseks saamiseni. (§ 14, 15.)

Õpilasingid ja noorteühingud võivad olla Haridusministri poolt kindlaks määratud asutiste ja organisatsioonide liikmeiks või kuuluda neisse või võtta osa nende tegevusest nende põhikirjade kohaselt. (§ 17.)

Õpilased võivad osa võtta ainult neist noorsoo-organisatsioonidest, kelledest õpilaste osavõtmine on lubatud Haridusministri poolt. (§ 22.)

Toetust riigisummadest ja soodustusi saavad ainult need noorsoo-organisatsioonid, kellede tegevus on tunnustatud põhimõtelt, aladelt ja ulatuselt otstarbekohaseks Haridusministri poolt. (§ 20, 26.)

Kirjavahetus noorsoo-organisatsioonide alal on tempelmaksuvaba (§ 27), samuti vabad on koolide juures asuvate organisatsioonide peod riigi ja omavalitsuse heaks võetavatest maksudest (mõnesuguste tingimuste täitmisel, § 28.)

Need on kehtiva seaduse olulisemad punktid. Seaduse elluviimiseks on aga vaja terve rida Haridusministri poolt kinnitatavaid määrusi, juhendeid ja töökavu. See kõik võtab muidugi aega, enne kui uus seadus täiel määral teostub. Osa määrusi on juba ilmunud.

Üleriiklik karskusnädal 24.—31. jaanuarist 1937.

Teatavasti oli esialgu üleriiklik karskusnädal mõeldud korraldada 8.—15. novembril möödunud aastal, millise teate ka avaldasime „L. Juhis“ nr. 1. See kavatsus muudeti aga hiljem, olenevalt Rahvuskogu valimistest jm., Eesti Karskusliidu kui nädala korraldaja poolt ja nüüd on see kindlaks määratud 24.—31. jaanuariks 1937. a.

Kordame sel puhul „L. Juhis“ nr. 1 avaldatud ettepanekut, et koolid ja ringid ei jätaks karskusnädala puhul korraldamata koosviibimisi, töökoosolekuid, kõnelusi, aktusi, huviõhtuid jmn., kus

oleks päevakorras karskusküsimusi; neist kogunemistest on soovitatav osa võtma kutsuda ka lastevanemaid. Koolidele saadetakse vastavat materjali, nagu: kirjalik kõne, läkitus, materjalid karskussisulise huviõhtu korraldamiseks, valik deklamatsioonid, uuemaid andmeid alkoholi tarvitamise tagajärgedest. Need materjalid on tasuta saadetatavad. Tasu eest 30 senti saadetakse O. Ibiuse „Kõrtsidevastane võitlus Vene ajal“.

Tellimised tulevad aadressida: Eesti Karskusliidule, Gustav-Adolfi tän. 18, postkast 86, Tartu.

Alkoholiküsimus

Eesti Karskusliidu ja Naiste Karskusliidu poolt esitati 3. dets. m. a. m ä r g u k i r i Riigivanemale alkoholiküsimuses.

Näidates pahedele, mis alkoholiga kaasas käivad, on toodud rida selgitavaid andmeid. Kahe viimase aasta jooksul on alkoholi müügi-kohtade arv 112,9% kasvanud ja praegu on iga 526 inimese kohta (lapsed kaasa arvatud) üks alkoholi müügi-koht. Müügi luba on antud esimese järgu tarbeainete kauplustele, mis alkoholi eriti kättesaadavaks teeb ja tarvitamist tõstab.

Mitmesuguste ettepanekute hulgas soovitakse keelata alkoholi tarvitamine seltskondlike organisatsioonide ja ametialituste koosviibimistel, samuti üliõpilasorganisatsioonides. Lõpuks palutakse asutada riiklik alkoholiküsimuse komitee, kes töötaks välja meie oludele kõige otstarbekohasemad alkoholiseadusandluse ja alkoholiküsimuse korraldamise kavad.

Alkoholiküsimuse arutamiseks on korraldatud E. Karskusliidu algatusel suuremate seltskondlike organisatsioonide vahelmine koosolek möödunud aasta sügisel. Sel koosolekul kiideti heaks alljärgnev alkoholivastase võitluse miinimumprogrammi seltskondlike organisatsioonide keskkorraldustele.

1) Arendada hea seltskondliku tooni ja perekonna eetika nõudeks: a) et kodus ega seltskonnas ei pakutaks alkoholi lastele ega noortele; b) et naised võimalikult ei esineks alkoholipakkujatena ja serveerijatena, eriti seltskondlikudel koosviibimistel; c) et seltskonnas alkoholi pakkumisel seda peale ei sunnitaks, kaasa arvatud ka tervisjoomisel; d) et pidulauadel, kui ei peeta võimalikuks alkoholi sealt ära jätta, oleks ka alati saadaval alkoholivabu jooki.

2) Organisatsioonide koosviibimised ja ettevõtted korraldada ilma alkoholita.

3) Soovitada organisatsioonidele likvideerida oma alkoholiga einelaud.

4) Osa võtta iga--astasesest karskusnädala korraldamisest.

Täiendavalt avaldati veel koosolekul soovi, et E. Karskusliit astuks samme alkoholiga peetavate olengute ülistava reportaaži ärajätmiseks ja raudteejaamade alkoholiga einelaudade likvideerimiseks.

Sellest nõupidamisest võtsid osa: Riiklik Propagandatalitus, Naiskodukaitse, E. Maanaiste Keskselts, Kristlikkude Noorte Naiste Ühingute Liit, E. Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkond, ÜENÜ Keskjuhatus, E. Haridusliit, E. Haigekassade Liit, E. Ev. Luteri Kiriku noorsootöö keskus, Tall. Kr. N. Naisühing, Harjumaa Rahvaulikooli Selts, Ülemaaline Maanoorte Ühendus, E. Karskusliit.

*

Et ülemaaltoodud minimum-programmi vastuvõtjate hulgas oli ka E. Ö. L. Karskuskasvatustoimkond, siis palume kõiki koolide karskuskasvatustööd toetavaid õpetajaid omalt poolt kaasa mõjuda, et see minimum-programm võimalikult edukamalt teostuks nende mõjupiirkonnas olevais organisatsioones.

Eriti loodame seda õpetajailt, kes on end registreerinud E. Ö. L. juures asu-

tatud Karskete Õpetajate Koondises. Ühtlasi kordame üleskutset, et kõik karskustööd toetavad õpetajad end registreeriks E. Ö. L. Karskete Õpetajate Koondises (Tallinn, Pühavaimu 11), saates selleks oma kirjaliku soovi, kus oleks märgitud eesnimi, perekonnanimi, sünniaeg, kutse, teenistukoht ja aadress. Kes varem puudulikud andmed saatsid, neid palume teateid täiendada. Registreerimisega ei ole mingisuguseid rahalisi kulusid, see on nõusoleku avaldus osa võtta aatelistest võitlustest — karskuskasvatustööst.

E. Õpetajate Karskusliidul oli omal ajal umbes paarsada liiget. Ootame, et need kõik oma nõusoleku E. Ö. L. Karskete Õp. Koondisest osavõtuks avaldavad, neile aga rohkesti juurde tuleb teisi, eriti noorte õpetajate ridadest.

Üleriiklik karskusnädal on soodne aeg selleks, kus karskustööd toetavad õpetajad koonduks. Ärge jätke seda tege- mata!

Lootusringlased!

Kes teist soovivad asuda kirjavahetusse Soome lootusringlastega, teatagu kohe oma soov ja aadress E. Ö. L. Karskuskasvatustoimkonnale (Tallinn, Pühavaimu 11).

Meile saabub kiri Soome lootusringlaste keskkohalt, milles paluti teatada kirjavahetuse soovijate aadresse. Vastata tahaksime peatselt. Kasutame hõimude-aatekaaslaste algatust, keel ei peaks olema takistuseks!

E. Ö. L. Karskuskasvatustoimkond.

TEATEID

Liikmekaardi raamatud, mis hiljuti koostatud, on kohased igasugustele ringidele, sest tekstis on ringi nimi juurde kirjutatav. Raamat sisaldab 25 lehte perforeritult, mis on ärarebitavad liikmekaartidena, kuna kantsud sisaldavad samu andmeid, mis liikmekaartidelgi on. Raamatu hind on 30 senti (eelmises „L. Juhis“ oli trükiveana korramisel märgitud 25 senti).

Lihtsaadetisena saatekulused ei arvestata.

Lootusringide liikmekaardid värvilises trükis, rinnamärgiga, mõeldud ühekordseks väljaandmiseks liikmetele nende vastuvõtmiseks lootus-

ringi, on endiselt saadaval, à 2 senti kaart.

Lootusringide põhimäärused ja normaalpõhikiri muudeti. EÖL Karskuskasvatustoimkonna juhatus otsusega 8. jaanuaril 1937. a. ja vanuse ülemmääraks ringi kuulumiseks on nüüd, vastavalt noorsoo organiseerimise seadusele, 20-aastaseks saamine.

Toimetusele saadetud kirjandust.

„Aed“ nr. 10, 11, 12.

„Loodusevaatleja“ nr. 6.

„E. Noorte Punane Rist“ — jõulunumber.

„Külvaja“ nr. 8, 9—10.

„Kevadik“ nr. 3.

„Eesti Loomasõber“ nr. 6 (16).